Buriaad-Mongol YNEN

BK(b)P-iin Buriaad-Mongol Obkoomei ba BMASSR-ei Verzoovno Soveedei Prezidiymei oorgan.

Myneederei noomerto:

Profsojuuzuud ba azalai ynder disciplinin tylee temesel

„Azalai disciplinniiji zuramşuulxa, gyrenei sociaalьna straxovaaniiin praaktikiiji haizaruulxa ba ene xeregte mexe goxo xexe jabadaltai temesexiin xemzeejabuulganuud tuxai" togtool soogoo SSR Sojuuzai Aradai Komissaarnarai Soveed, Byxesojuuzna Kommunis (bolьşeviigyydei) paartiin Centraalьna Komiteed ba Professionaalьna Sojuuzuudai ynxesojuuzna Centraalьna Soveed bolbol zarim profsojuuzna oorganuud xadaa azaxiin-xidtai xamta. azalai disciplinilji ebdegşedte, yiledberiiin dezorganizaatornuudta, araata esergyy xo rogoor xandaxa jabadaliiji gargadag baihiijinь temdeglehen baina. Ene togtool xadaa „predprijaati ba yçrezdeeninyydei administraacanuudiiji, profsojuuzna oorganuudaaraa xamta, azalai disciplinne ba azalai dotorxi zuramai praavilliiji ebdegşedtei bygedenteinь, progyylьşçigyyd, loodorьnuud, rvaaçuud— eeriingee azalai u j a l g a d a ynen sexe bişeer xandadag albaxaagşad gy, ali xydelmerişedş haanь erid temesel jabuulxiiji ujalgalna. Ene xadaa eeriingee zergede 23 milloon xydelmerişed ba albaxaagşadiiji eblyyideg. SSSR-ei byxii profsojuuzuudai xydelmeriiin bojevoi programma myn, ene xadaa proforganizaaca byxenei zorilgo myn.

Manai oronoi xeden mil- ... eeriingee exe ... tylee ynen ... ne. Gebeş, ... olxiiji he- ... eldeg, ba- ... xydelmeril- ... xiiji xyse- ... şe xynyyd ... enyyd xy- ... idol yzyyl- ... dizorgani- ... saxixa xe-

... ofsojuuzuud ... xazagai- ... xaxiin tula ... axaagşadai ... lgiin xydel- ... delgeryylxe

... ofsojuuzuud ... elgiin orga- ... giin, hurgal- ... geeşe, ene ... nyn, yprav- ... a hurguuli, azaxiin hurguuli, kommuniizmiin hurguuli geeşe" geze xelehen baina. „profsojuuzuud bolbol,—geze nyxer Staalin xelene,—manaida gospoodstvologşo xydelmerişen angiiin pogoloovno organizaaca myn geze toolozo bolxo. Edener xadaa kommuniizmiin hurguuli myn... Edener xadaa xydelmerişen angiiin sostaavdaxi tyryy ba geegdengi jabagşadai xoorondo barisaa bejelyylne. Edener xadaa xydelmerişen maassiiji xydelmerişen angiiin avangaardatai negedxene".

SSSR-ei Sovnarkoomoi, BK (b) P-iin CK-ei ba PSBCS-ei togtooliiji yrgeneer oilguulxa, eneenei pyynkt byxeniiji xydelmerişen ba albaxaagşadai mederelde xyrgexe—ene xadaa profsojuuzna oorganuudai tyryyşiin ujalga myn.

Gol bolgon, gansaxan le ylemze aktiivna xydelmerişed ba albaxaagşadiiji obsluuzivalxiiji bodomzolzo, eeriingee politiçeske ba kylьtyyrne xydelmerinyydiiji tabiaag, zarim professionaalьna oorganuudai buruu praaktikiiji erid tahalaxa xeregtei.

Manaida, SSSR-te profsojuuzuud bolbol gyrenei ypravleeniide ba oronoi byxii obşçeestvenne azabaidalda aktiivna roolь ezeldeg baina. Sojuuzuudaigaa çleengyydei materiaalьna amagalan baidaliiji xelberişegyi deeşelyylxe tuxai anxaral, tedeniiji yiledberiiin azabaidalda aktiivna xabaaduulalga, azalai byteesiiji deeşelyylxiin tylee, azalai disciplinniiji bexizyylxiin tylee temesel—profsojuuzuudai tyryyşiin ujalga myn. Gebeş, olon profsojuuzna oorganuud ba tedenei xytelberilegşed bolbol ynen sexe tymer disciplinne baiguulxiin tylee temeseegyi, tereeniiji xazagairuulagşadtai temeseegyi baina.

Veerx- Iseetske metallyrgiiçeske zavood deere maşinist Soomov bolbol avaari xehen baigaa. Tiixede, administraacanь tereniiji xydelmerheenь gargahan baina. Profsojuuzna oorganuud xadaa Soomoviiji xydelmeridenь daxin abxuulhan ba „baatai proguulai" tylee nege miangan tyxerig tylexiiji baalahan baina. Tiigeed, Soomov xadaa udalgyi daxin avaari xeze, zavoodto ton jixe xoxidol yzyylhen baina.

Iimenyyd faaktanuud „Kraasna bloog" geze moskoovsko zavood deere yzegdehen baina. Ende administraacanь xadaa sleesarь Gaalkiniiji arxi uudag ba proguul xedeg deereheenь gurba daxin xydelmeriheenь gargahan baina. Tere byxendee Gaalkin bolbol profsojuuzna organizaacanuudta eeriigee daldalagşiiji olodog baigaa.

Ede faaktanuud xadaa zarim negen proforganuudta geegdengi, şkyyrniçeske elemeentnyydtei xoslboldodog, tedentei „xaraalaxiiji" xysedeggyi ba araata esergyy liini jabuuldag xynyyd yşeel bii baina. Ene bolьşeviig bişe praaktikiiji erid eseslen usadxaxaar sag jiree!

Azalai disciplinniin jamarşji xazagairuulga — proguul, xozomdolgo, dotoroi zuramai praavilliiji dyyrgexegyi jabadal—xadaa gansaxan eneende konkreetne zemetei xyniiji administratiivna xeheeltede xabaaduulxa bişe, xarin ene bolbol xydelmerişed ba albaxaagşadai dunda xelsegdexe johotoi. Iimerxyy jamarşji uşarnuudiiji bişenyydte uridşalan hanuulxiin tula, socialiis disciplinniin dyyxede yrgen maassiiji xymyyzyylxiin tula xereglexe xeregtei. Profsojuuzna oorganuudai ujalganь xadaa—yiledberiiin soveşçaaninuudai xydelmeriiji haizaruulxa, ene soveşçaaninuud bolbol myneе yjede eeriingee anxaraliiji azal ba yiledberiiiji emxidxelgiin haizaruulgada, xydelmeriiin yderiiji xysed xereglelgede, xydelmeriiin sagai minuuta byxeniiji produktiivnaar xereglelgede zoriuulxa johotoi.

SSSR-ei SNK, BK(b) P-iin CK ba PSBCS-ei togtool xadaa sociaalьna straxovaani tuxai zakoonuud tuşaa mexe goxo xexe jabadalda eses tabina. Tedxemze, pytioovkonuud—ynen sexe xydelmerişedte! Zavkoom ba mestkoom byxen, sociaalьna straxovaaniiin soveed byxen, profoorg byxen profaktiviist byxen xadaa tus togtooloi tooçnoor bejelyylegdexe jabadalai xoinohoo azaglaza baixa johotoi!

Profsojuuzuud bolbol Leenin—Staalinai paartiiin xytelberi doro bii bolgogdohon, xydelmerilhen, xygzehen ba ilaza jabahan baina. Tiixede myneе, azalai disciplinniiji bexizyylxede ba manai predprijaatinuud, yçrezdeeninyydte ziseete hain zuram baiguulxada paartiin uriaalza baixadanь, soveed profsojuuzuud bolbol ynder xemzeede baixa johotoi!

(„Praavdiin" tyryy bişeghee)

SOVEED SOJUUZ DOTOR

Çkaalovto paamiatnig

Goorьki, janvaarь 8. (TASS). Goorьkovsko ooblastiiin gyisedxexe komiteedei prezidiym ba BK(b) P-iin oblastnoi komiteedei biyroo bolbol Soveed Sojuuzai geroi Valeeri Paavloviç Çkaalovoi paamiatь mynxezyylxiin tuxai xeden olon xemzee jabuulganuudiiji yngergexe geze togtoobo.

Valeeri Paavloviçiin tyrehen gerte myzei emxidxeg-dexe bolbo. Tere myzeide Çkaalovoi azabaidal ba deejatelьnostiiin tuxai dokymeentnyyd ba materiaalnuud tabigdaxa. Çkaalovsko posioologto aguu jixe piloodto paamiatnig baiguulxa geze şiidxegdebe. Goorьkovsko fiziçeske kylьtyyrei teexnikymde Çkaalovoi nere oigogdobo. Çkaalovsko raioon hoo deede hurguulida orohon otliiçno huragşadt Çkaalovoi neremzete gurban stipeendi baiguulagdaba.

Leeninei zoxioolnuudtai biblioteeka

Moskvaa, janvaarь 8. (TASS). Leeninei neremzete byxesojuuzna biblioteekede V. I. Leeninei nygseheer 15 zil gyisehentei daşaramduulan, jixe viistavke beledxeze baina. Ende Leenin ba Staalinai byxii zoxioolnuud SSSR-ei araduudai xelenyyd deere Leenin tuxai literatuuranuud ba bişe bişe zoxioolnuud sugluulagdaxa baina.

Ekspreriimentaalьna mediciinei instityyd jamar xydelmeri xexe bainab

Goorьkiiin neremzete ekspreriimentaalьna mediciinei byx sojuuzna instityyd bolbol 1939 ondo jabuulxa nauuçna şinzelgiin xydelmerinyydei yrgen jixe plaaniiji zoxioobo. Tereenei gol xydelmerinь xadaa dizenteeri ba difteeriiin sepnoi ba gyzeenei tiifyydiiji emnexe ba predypreždaalxa baina. Tereşelen epidemiiçeske griippe ba ckarlaantinei urdahaa esergyy temeselei asuudalda tusxai anxaral tabigdaxa baina. Baha tereşelen, pendiinke geze nerelegdedeg arahanai jaazviiji ba gliistne ybeşenyydiiji şinzelexe baina. Lizociimei talaar xydelmeride (mikroovuudiiji xailuulxa argatai tusxai preparaat) tabigdana.

Instityyd bolbol saaşanxi xydelmeriiiji raakiin diagnoostikiiji ertelelgiin talaar, tyberkylioozilji emnelge, zyrxiiji xiryyrgiin meetodoor ba arhanai tyberkylioozilji—Vitamiin „C" tuhalamzaar argalaxiiji bodomzolohoi baina. Profeesso Riikov bolbol instityydei laboratoornuud soo, akadeemika Paavlovoi fizioloogi, pataloogi ba deede nieervne deejatelьn stiiiji şinzexe talaar xydelmeriiijinь yrgelzelyylne.

Eldeb urgasanuudhaa şarxatahaniiji emnexe ba predypreždaalxa talaar ton jixe anxaral tabigdahan baina.

Ene byxii probleemenyyd deere 1939 ondo suuta erdemted xydelmerilxe baina gebel: akadeemik Kroolь, nauukiin gabijaata deejatelьnyyd — profeessornyyd Speraanski, Vişneevii, Leviit, Malinoovski, profeessoor — oordento Paavlovski, profeessornyyd Anjçkoov, Lavreentьjev ba bişenyyd.

Ulasxoorondiin baidal

Respyblikaanska seregyydei dobtolgo

Pariiz, janvaariiin 8. Espaanь aagenstviin medeeselei johoor, respyblikaanska seregyyd bolbol janvaariiin 5-nai yder Estremadyyrske froont deere ton jixe xemzeenei operaaca xebe. Inoxooso delь Dyyke raioon isxoodno pyynkttei baiza, respyblikaancanuud bolbol jixe beledxel xehenei gee hyyleer, daisanai bexizelgiin negedexi ba xojordoxi liininyydiiji tahalahan ba dyşen naiman çaasai torşo soo 250 garan kvadraatna kilomeetr territooriiji ezelen abhan baina. Respyblikaanska seregyydei ezelehen olontooto dereevninyyd ba gooroduudai dunda Valьsekiilьo (Kordooviin proviince), Blaskees (Valьsekiilьohoo baruun-urduuxanuur) ba la Gran-xyeela (blaskeeshee urduurxanuur) ton jixe strategiiçeske udxaşanartai baina. Valьskiilьo—jyhen jixe tymer zamuudai helgehen pyynkt bolxo ba Kabeese delь Byei—Kordoovo tymer zamai liini şadar oiroxon baina. Blaskees—la Ynioon geze goorno raioonoi ceentr, La Granxyeela—Penьjarroija raioonoi şuxala pyynkt. Kordooviiji Don-Beniitotoi, Kabes delь Byitei ba Alьmadeentei xolbohon, tymer zamai tuhalamzaar, miateeznigyyd bolbol Syxaar gol şadar baigaa eehediingee seregyydiiji xeregselnyydeer xangadag baigaa. Respyblikaancanuud bolbol ene şuxala liiniiin jyhen kilomeetrhee ylyy uçaastogiiji ezelen abaa. (TASS).

Çexoslovaacka-veengerske xarilsaan

Praaga, janvaariiin 8. Eneenei urda tee medeesegdehen, Mykaçoovo goorod şadar bolhon baildaan çexoslovaacka obşçeestvenne hanalai ceentrte baihaar baina. Hyylei medeegei johoor, çexeslovaacka ba veengerske seregyydei buudaldaxa yjede 20 xyn aluulhan baina.

Ysegelder, Mykaçoovo deere vengeero - çexoslovaacka komissiin zusedaani exilee. Byxii Zakarpaatska Ukraiina ba Slovaakiiin territoori deere antiveengerske kampaani jabuulagdaza baina. Bratislaave deere propagaandiin ministeerstviin xabadalgatalgaar ba „vengeernyyd bidenhee jyy abaa h m.tedeeniiji sym busaaxa" gehen loozong doro emxidxegdehen demonstraaca boloo.

Abtahan medeeselei johoor, çexoslovaakida ene xabar tatagdaxa johotoi xynyyd myneе tatagdaza baina. Myn rezervistnuudşji tatagdana. Zarim medeenyydei johoor. çexoslovaacka aarmiiiji bojevoi belen bolgoxo geze baaladag, Germaaniiin xaşaltaar ene xemzeenyyd abtaza baina. (TASS).

Soveed lioodçiguudai ulasxoorondiin rekoord

Pariiz, janvaarь 8. (TASS) Janvaariiin 7-do ulasxoorondiin aviacioonno federaaciin (FAI) pleenym deere 1938 ondo Soveed Sojuuzai liioodçiguudai gargahan 30 ulasxoorondiin rekoord batalagdaba. Edeenei toodo Soveed Sojuuzai gerei Grizodyybova, Meednikova ba bişedei rekoordnuud orolsono.

ÇEXOSLOVAACKA-VENGEERSKE XILE DEERE

Praaga, janvaariiin 9 (TASS) Janvaariiin 6-nai ydei çexoslovaacka-vengeerske xile deere bolhon incideent yşee xysed zogsoogyi. Çexoslovaacka telegraafna aagenstviin medeeselei johoor, janvaariiin 7 ba 8-nai ydernyydte Yzgoorodoi raioondo çexoslovaacka territoori deere garxiiji xojor daxin hedelge xehen baina. Aagenstviin xelehenei johoor, çexoslovaacka komaandovani bolbol veengernyydiiji buudaxiiji xorihon baigaa. Veengernyyd çexoslovaaniiinxiniiji buudaad, eehediingee komaandovaniin prikaazaar gederge busahan baina. Eneendei adali incideent Bygoviic şadar boloo.

Veengerske telegraafna aagenstvo bolbol ene şine incideetnyydte çexoslovaacka pograniiçniguud gemtei gene Veengrske praviitelьstvo bolbol Çexoslovaakiiin jabuul ada esergyy preteesttelgeer Germaaniiin ba Itaaliin pooslanniguudta xandaba.

Francuzska koloonilIiji erihen, italьjaanska faşlizmiin aaşada esergyy proteestiin xydeleen fraancada bolo b ına.
ZURAG DEERE: Maarselьde baidag korsikaancanuud bolbol italьjaanska faşlizmiin erilteде esergyy demonstraacada.
TASS-iin fotoxroonik

VAN CZIN-VEIN DEKLARAACA TUXAI

Tookioo, janvaariiin 9 (TASS). Janvaariiin 9-de japoonsko Domei Cysiin aagenstvo bolbol Van Czin-Vein izmeenniçeske deklaraaciin udxiiji uaxin raadioogoor tunxaglaba. Japoonoi gadaada xeregyydei ministeerstviin tyleelegşe bolbol janvaariiin 9-nei ydor Van Czin Vein deklaraacada kommentaaritai aar yge xelebe. Eneen soogoo ene bankruudtahan predaateliiji alibolxoor xam gaalahan ba magtahan baina.

Xitadai pozilco bexizene

Loondon. (TASS). Xitadai posool Go Tai-ei bolbol japoonsko praviitelьstviin unahan ba tereenei orondo faşiis elementnyydei oohon jabadal xadaa Japoondoxi ynde berxe baidaliiji gerşelene. Go Tai-ci bolbol Van Czin-Veiji Gomindaanai zer ehee gargalga xadaa xitad praviitelьstviin pozilciiji bexizyylne gebe.

Byxesojuuzna Kommuniis (bolьşeviigyydei) Paartiiin ISTOORI

XURIAANGII KYYRS

BK (b) P-iin CK-ei Komiissiin redaakca doro. BK(b)P-iin CK-eer haişaagdahan. 1938 on.

3. BOLЬŞEVIIGYYD BA MENЬŞEVIIGYYD STOLIIPINSKE REAAKCIIN ZILNYYDEI YJEDE. LIKVIDAATORNUUD BA OTZOVIISTNUUDTA ESERGYY BOLЬŞEVIIGYYDEI TEMESEL.

Reaakciin zilnyydei yjede partiiina organizaacanuudai dunda xydelxenь, revoliyyciiji jabuulza baihan yngerhen yjede oroxodoo xeden daxi berxet i baigaa. Paartiin çleengyydei too eris baga bolon xorohon baina. Paartiin olon zize byrzyaazna popuudçiguud, ilangajaa intelligeentnyyd, caarska praviitelьstviin myrdelgehee aiza, paartihaa garşa oşodog baigaa.

Iime momeentnyydte revoliycioonno paartinuud bolbol hurguuliaa gvisedxexe johotoi geze Leenin zaabarilahan baigaa, Revoliyyciin xygzeze baixa yjede revoliycioonno paartinuud dobtolgo xexiiji hurza baigaa, reaakciin yjede ede bolbol xaişan geed zybeer gedergee suxarixa, xaişan geed potpoolьdo oron xydelxeb, xaişan geed nelegaalьna paartiiji yleen bailgaxab ba bexizyylxeb, xaişan geed legaalьna arga baidalnuudiiji, massanuudtai xolboogoo bexizyylxiin tula, eldeb legaalьna, ilangajaa, maassova organizaacanuudiiji xeregleze şadaxliji hurxa johotoi.

Menьşeviigyyd bolbol revoliyyciin şineer xygzexe argada etigengyigeer, paartiiin revoliycioonno loozongonuudhaa ba programmiin revoliycioonno eriltenyydhee pozoornoor arsaza, proletariaadai revoliycioonno neligaalьna paartiiji usadxaxa, ygei xexe geze oroldon paanikada oron suxarihan baina. Tiimiin tula, iime menьşeviigyydiiji *likvidaatornuud* geze nereledeg boloo hen.

Menьşeviigyydhee ondoogoor, oiriin zilnyydte revoliycioonno xygzelte jirexe johotoi geze naidahan ba paarti bolbol maassanuudiiji ene şine xygzeltede belendxexe ujalgatai geze bolьşeviigyyd medehen baina. Revoliyyciin gol zorilgonuud gyiced bejelyylegdeedvi baigaa. Tariaaşan bolbol pomeeşçigei gazariiji abaagyi, xydelmerişen 8 çaasai xydelmeriin yderiiji abaagyi, 1905 ondo caarska samoderzaavihaa aradai dailan abhan bagaxanuud politiiçeske syleenyydiiji daxiaad darza ygei xehen, aradai xoroo busalama caarska samoderzaavi unagaagdaagyi baigaa. Iigeze, 1905 onoi revoliyyciiji tyreen gargahan şaltagaanuud myn xebeeree xysendee yldeehen. Tiimiin tula, bolьşeviigyyd bolbol revoliycioonno xydeleenei şine xygzeltede etigen naidahan, tereende beledehen, xydelmerişen angiiin xysiiji sugluulhan baina.

1905 onoi revoliyyce bolbol xydelmerişen angiiji maassova revoliycioonno temeselee r eeriingee erxiiji dailan abxada hurgaa hen, ysee ene faaktahaa bolьşeviigyyd bolbol revoliyyciin şine xygzeltiin erxe bişe jirextinь etigeze baigaa. Reaakciin zilnyyde yjede, kapitaalai dobtolgoin zilnyydei yjede xydelmerişen bolbol 1905 onoi ene yrooguudiiji martaza şadaxagyi baigaa. Fabrikaantnuudai xaşalga ba muusalalиin şineer daiihanai tuxai xeleze: *„1905 on daxin jirexe, xyleegtii!“* gehen xydelmerişenei bişegyydiiji, Leenin xuruuldag baigaa.

Myn 1905 ondo tabigdaad baihan—cariizmiiji unagaaxa, byrzyaazna-demokratiiçeska revoliyyciiji esestenь xyrgexe, socialistiiçeske revoliyyciiji emxidxexe gehen bolьşeviigyydei gol politiiçeske zorilgonь yldehen baigaa. Bolьşeviigyyd bolbol ene zorilgonuud tuxaigaa minuuta soos martangyi demokratiiçeske respyyblike, pomeeşçigyydei gazariiji konfiskovaalaxa, 8 çaasai xydelmeriin yder gehen gol revoliycioonno loozongnuudaa maassanuudai urda tabin yrgelzelehe er baigaa.

Gebeş, paartiiin *taaktika* bolbol 1905 onoi revoliyyciin xygzeltiin yjede baihan xebeeree ylde e şadaxagyi baigaa. Zişeenь, maassiiji xadaa niite byxenei staaçkada gy, ali zebsegte vosstaanida oiriin sagta uriza bolxogyi baigaa. Jyyb gexede, revoliycioonno xydeleenei buurahan xydelmerişen angiiin jixeer ysehen, riakcioonno anginuudai sereljoozno şa garahanь elite baigaa. Paarti xadaa şine baidaliiji xarangyi baixa argagyi baigaa. Dobtolgoin taaktikaiiji, oboroonlin taaktikaar, xysenyydee sugluulxa taaktikaar, kaadranuudaa potpoolьdo oruulxa ba paartiiin xydelmeri podpoolьhoo jabuulxa taaktikaar, nelegaalьna xydelmeriiee xydelmerişenei legaalьna organizaacanuudai xydelmeritei zoxilduulan jabuulxa taaktikaar helgexe johotoi baigaa.

Bolьşeviigyyd bolbol ene zorilgoioo dyyrgeze şadahan baina.

> „Bidener bolbol revoliyycehee urda ynl olon zilnyydte xydelze şadahan baigaabdi. Bideneriiji xatuu suluunuud geze milmle nerelehen bişe. Sociaal-demokraaduud bolbol seregei tyrvysiin dobtolgodo garhan urigşagyi jabadalhaa duraa unaxa ygei, tolgoigoo geexegyi, avantiuura <u>xeze orxogyi</u> proletaarska paartiiji bii bolgohon baina“ geze Leenin bisee hen (*Leenin* t. XII, niuur 126).

Bolьşeviigyyd bolbol nelegaalьna partiiina organizaacanuudiiji haxin xadagalaxa ba bexizyylxiin tyleө temesedeg baigaa. Gebeş, bolьşeviigyyd bolbol byxii legaalьna arganuudiiji byxii legaalьna zaceepxiiji erxe bişe xereglexede toolozo, tereenei aşaar maassanuudtai xolbooli demzeen bariza ba xadagalan baiza, tereeneree paartiiiji xysezyylze şadaxa gehen baigaa.

> „Ene bolbol manai paartiin cariizamtai temesexe eli revoliycioonno temeselhee temeselei toruu zamduu orozo, straxovoi kaassahaa exileze dyymske tribyyne xyrter ali byxii legaalьna arganuudiiji xereglexe jabadalda orohon erjeltiin yjenь myn. Ene bolbol 1907 onoi revoliyyciin yjede buta soxigdohonoi hyyleer suxarilgada orohon yjemnai myn. Ene erjelte bolbol xysee sugluulad daxin şineer eli revoliycioonno temesel jabuulza cariizmtai esergyysexiin tula, bidenhee temeselei şine meetoduudiiji şudalxiiji erihen baigaa“ (*Staalin*, XV siezdiin stenogra fiiçeska otçood, niuur 366—367, 1935 on).

Yldehen legaalьna organizaacanuud bolbol paartiin podpoolьno organzaacanuudai xalxalalganь bolon ba maassanuudtai baiguulxa xolboogoi zebsegenь baihan baigaa. Maassanuudtai xolboogoo bexizyylen bariza baixiin tula bolьşeviigyyd bolbol profsojuuzuud ba bişe legaalьna obsçeestvenne organizaacanuudiiji: bolьniiçna straxovoi kaassa, xydelmerişenei kooperatiivuud, klyybyyd ba kylьtyyrne oobsçestvonuud, naroodno doomnuudiiji xeregledeg baigaa. Bolьşeviigyyd bolbol Gyrenei dyymiin tribyyniiji caarska praviitelьstviin poliitiki, kadeedyydiiji—eliryylen buta soxin ba tariaasadiiji proletariaad teeşe xabaaduulxiin tula xereglehen baina. Nelegaalьna partiiina organizaaciiji xadagalaxa jabadal ba tere organizaacaar damzuulan poliitiiçeske xydelmeriin byxii bişe jabasanuudiiji xytelberilelge xadaa paartida zyb partiiina liiniii bejelyylxiiji şine revoliycioonno debzeltede xysenyydei beledxeliiji xangahan baina.

Bolьşeviigyyd bolbol paarti dotorxi xojor zvhenei opportunizmatai: paartiiin sexe protiivniguud bolxo likvidaatornuudtai ba paartida nyxed bolxogyi bejee daldalhan otzoviistnuud gedegyydte—xojor froont deere temesen eeriingee revoliycioonno liiniiji bejelyyldeg hen.

Leenin, bolьşeviigyyd bolbol likvidaatorstvotoi tereenei anxa belin bolxohoo xaişi ebsereşigyi eris temesel jabuulza baihan baina. Likvidaatorstvo bolbol paarti dotor libiraalьna burzyaziin agentuuranь geze Leenin zaabariladag baigaa.

1908 onoi deka brь soo Pariizda DRSRP iin V (byxii rossiiska) konfereence bolhon baina. Ene konfereence bolbol Leeninei duradxalaar likvidaatorstviiji, tailbarilan xelexde, partiiina inteligeenciin nege zarim xubiliin „menьşeviigyydei,“ „RSDRP-ein baiza baigaa organizaaciiji usadxaxa ba tereeniiji jyynşi boloo haa legaalьnostiin raamkanuud soo, ene legaalьnostiinь paartiiin prograamma, taaktika ba tradiicahaa eli arsalgaar abtahanş baigaa haanь foormonno bişe negedeleer helgexiiji xysehen hedelgiiji buruuşaan soxihon baina (BK (b) P-iin togtoolnuud ç. I, niuur 128).

Konfereence bolbol byxii partiiina organizaacanuudiiji likvidaatorska hedelgenyydtei eris temesel xexiiji urihan baina.

Gebeş, menьşeviigyyd xadaa konfereenciin ene togtooliiji dyyrgengyigeer likvidaatorstviin, revoliyyciin ede urbaxa ba, kadeedyydtei dyteleltsexe zamda ulam byri holzoron orohon baina. Menьşeviigyyd bolbol proletaarska paartiin revoliycioonno prograammahaa, pomeeşçigei gazariiji konfiskovaalaxa, 8 çaasai xydelmeriin yderiiji to tooxo, demokratiiçeska respyybliikiiji erilgehee byri elieer arsahan baina. Menьşeviigyyd bolbol paartiiin programma ba taaktikahaa arsalgaaraa caarska praviitelьstva haa „xydelmerişenei“ gehen şuu eli, legaalьno paartiin baixa jabadaliiji abxiiji hiihahan baina. Menьşeviigyyd xadaa stoliipinske reziimtei zybşeer ideze, tereende niaaldan zoxildoxoor belen baihan baina. Tiimiin tula likvidaatornuudiiji vşee „stoliipinske xydelmerişenei paarti“ geze nereledeg baigaa.

Revoliyyciin eli protiivniguud—likvidaatornuudta, tedeeniiji tolgoilon baihan Daan, Akselьrood, Potreesov, tedeende tuhalagşa Maartov Troocki ba bişe menьşeviigyydte esergyy temeseliiji jabuulxa zuuraa, bolьşeviigyyd bolbol myn tereşelen eeriingee opportunizmiiji „zyyn“ fraazaar maskirovalahan eli bişe likvidaatornuudta, otzoviistnuudta esergyy ebsereşegyi temeseliiji jabuulhan baina. Gyrenei dyymhee xydelmerişen depytaaduudiiji gedergenь busaaxa ba legaalьna organizaacanuudai dunda jamarş xydelmeri jabuulxajaa boliuulxiiji erihen urdadaa bolьşeviigyyd baigşadai zarim negen otzoviistnuud geze nerlegdedeg boloo hen.

1908 ondo bolьşeviigyydei zarim negenь Gyrenei dyymehee sociaal-demokratiiçeska depytaaduudiiji gedergenь busaaxiiji erihen baina. Endehee „otzoviistnuud“ geze nere garhan jym. Otzoviistnuud bolbol eehedingee tusgaar gryyppe (Bogdaanov, Lynoçarskii, Aleksiinskii, Pokroovskii, Bybnoov ba bişed) bii bolgozo leeninske liini ba Leeninde esergyy temeseliiji erxlehen baina. Otzoviistnuud xadaa xydelmerişeniiji profeşsionaalьna sojuuzuud ba bişe legaalьna oobsçestvonuudtai dunda xydelmerilexiiji eris arsahan baina. Eneegeere tedener bolbol xydelmerişenei xeregtei jixe xoro xyrgee hen. Otzoviistnuud xadaa paartiiji xydelmerişen angihaa tahalaxa, tereeniiji bespartiiina maassanuudtai xolboogyi—bolgozo, podpoolьno organizaaciiji ilgen yldeexiiji hanan, tiimiin xamtu, legaalьna xalxalalganuudiiji xereglexe argagyi bolgozo paartiiji soxiltodo tabihan baina. Otzoviistnuud bolbol bolьşeviigyyd xadaa Gyrenei dyyme soo ba tereegeer damzuulan triaaşaiita nyleegee xaldaa a şadaxa, caarska praviitelьstviin poliitikiiji, tariaaşadiiji mexelze bejeleeşee tataxiiji oroldohon kadeetyydei poliitikiiji eliryylen buta soxizo şadaxa geze oildogggyi baigaa. Otzoviistnuud xadaa şine revoliycioonno debzeltiin tula xysejee sugluulxa xeregte haid usarauldag baigaa. Tiimiin tula otzoviistnuud bolbol „zyhee xubilgahan likvidaatornuud“ baiza, legaalьna organizaacanuudiiji xereglexe argiiji usadxaxiiji oroldozo ynende yrgen bespartiiina maassanuudiiji proletaarska xytelberihee arsaxa, revoliycioonno xydelmeriheө arsahan baigaa.

Otzoviistnuudai jabadaliiji xelsexiin tulada 1909 ondo tatagdahan „Proletaari“ gexe bolьşeviistske gazeeteiin yrgen redaakciin soveşçaani bolbol otzoviistnuudiiji buruuşaan soxihon baina. Bolьşeviigyyd xadaa otzoviistnuudtai jamarşi xolilsoo barixa ygeibdi geze tedeniiji bolьşeviistske organizaacahaa gargahan baina.

Likvidaatornuudşji ba otzoviistnuudşji bolbol proletariaad ba tereenei paartiiin miin le zizebyrzyaazna popuutçiguudanь baihan geeşe. Proletariaadta berxetelxen yjede likvidaatornuud ba otzoviistnuud eehediingee aodoto niuuriiji ton elireer xaruulhan baina.

4. TROCKIIZMDE BOLЬŞEVIIGYYDEI XEHEN ESERGYY TEMESEL. AVGUSTOOVSKO ANTIPARTIIINA BLOOG.

Bolьşeviigyydei xojor froont deere—likvidaatornuud ba otzoviistnuudtai proletaarska paartiiin yneniin zyb liiniiin tyleө ebsergyi eris temesel jabuulza baixada, Troocki bolbol menьşeviigyyd-likvidaatornuudiiji demzeze baihan jym. Soxom le ene zilnyydte Leenin tereniiji „Iydyvşke-Troocki“ geze nerelehen baina. Troocki xadaa Veenede (Aavstri) literatyyrne gryyppe emxidxeed „Fraakciin gazaa teexi“, ynendee xadaa menьşeviistske gazeed gargaza exilehen baina. Leenin bolbol troockiin tuxai iime bişehen jym: „Troocki bolbol egeen muuxai xara karjeriist ba fraksioneer baihan aa xaruulba... paartiin tuxai şaşabaşji eerjee bişe byxii fraksioneernyydhee doroor abaa jabana.“

Saaşadaa, 1912 ondo Troocki bolbol Avgustoovsko bloog, tailbarilan xelexede, bolьşeviig paartida, Leeninde esergyy byxii antibolьşeviistske gryyppenyyd ba teçeeninyydei bloogoi emxidxegşe bolhon jym. Ene bolьşeviizmed daisan bloogto likvidaatornuud ba otzoviistnuud negedeze eehediingee tyrelxi baihanaa xaruulba. Troocki ba trockiistnuud bolbol byxii gol asuudalnuudtaar likvidaatorsko poziicia baiza baihan jym. Gebeş, Troocki bolbol eeriingee likvidaatorstviiji bolьşeviigyyd ba menьşeviigyydei gazaa tee baiza tedeniiji ebseriadyylxiiji oroldonob geze centriizmeer, tailbarilan xelexede, primereençestveer moskirovalahan baina. Ene uşaraar tuxai Leenin ii eze xelee hen: Troocki xadaa eli likvidaatornuudhaa byri xoroloi ba byri muuxai geeşe, jyyb gexede ene bolbol „fraakciin gazaa tee“ bainab geze xydelmerişeniiji melxelene, ynendee xadaa menьşeviigyyd—likvidaatornuudiiji gyised hiişaan demzene. Trockiizm xadaa centriizmiiji taraadag glaavna gryyppe bainan jym.

> „Centriizm bolbol poliitiiçeske poniaati myn“ geze nyxer Staalin bişene. Tereenei ideoloogiinь xadaa niaaldan zoxildoxo jabadalai ideoloogi, *neje nutiin paartiiin sostaav soo* proletaarska intereesiiji zizebyrzyaaziiin intereeste tyşehen ideoloogi myn. Ene ideoloogi xadaa Leniniizmede xarşa ba protiivna“ (*Staalin*, Leniniizmiin asuudalnuud, 379 niuur, 9-dexi xeblel).

Ene yjede Kaamenev, Zinoovjev, Riikov bolbol ynendee xadaa Troockiin nuusa aagentanuudanь baiza, Leeninei urdahaa tereenei esergyysexede ysee bişeer tuhalaldag baigaa *Leeninei duragyi baitar* Zinoovjev, Kaamenev, Riikov ba Troockiin bişe bişe nuusa sojuuzniguudai tuhalamzaar 1910 onoi janvaarь soo CK-ei pleenym tataгdahan jym. Tere yjede olon og bolьşeviigyydei arestovaaluulhan deerehee CK-ei sostaav ondoo bolzo, guibalzagşa elemeentnyyd antileeninske togtoolnuudiiji gargaxa argatai bolhon baigaa. Tere pleenym deere „Proletaari“ geze bolьşeviig gazeediiji xaaxa tuxai togtool abtaza, Veenede xeblegdedeg „Praavda“ geze Troockiin gazeedte myngge ygtexe bolhon jym. Troockiin gazeedei redaakcada Kaamenev orood, Zinoovjevtei xamta troockiin gazeediiji CK-ei oorgan bolgoxo geze oroldohon baina.

Arai geze CK-ei janvaariiin pleenym deere Leeninei xyselelteer likvidaatorstva ba otzoviizmiiji osyddelexe tuxai togtool abtahan baina gebes, endeşii Zinoovjev ba Kaamenev xojor likvidaatornuudiiji bodoto nereerenь nerelexegyi gehen trockiistske duradxaliiji abxa geze oroldohon baina.

Leeninei uridşelen xarahan johoor bolhon baina—gebel: gansa CK-ei pleenymei togtooloi johoor bolьşeviigyyd eehediingee oorgan „Proletaariiji“ xaahan baixada, menьşeviigyyd bolbol eehediingee fraakcioonno likvidaatorska „sociaal-demokraadai goolos“ geeşiiji xeblen garga a yrgelzelheer baigaa.

„Sociaal-demokraadai“ 11-dexi noomerto nyxer Staalin tuxai statьjaa bişeze. Leeninei poziiciiji gvised demzehen baina. Ene statьjaa soo bolbol trockiizmede tuhalaysadai jabadal buruuşaagdaza. Kaamenev. Zinoovьjev ba Riikovyydei predaatelьske jabadal deerehee bolьşeviistske fraakca dotor bolhon taaraxagyi baidaliiji usadxaxiin tulai xelegdehen baina. Myn statьjaa soo oobsçepartiiina konfereence tataxa, legaalьna partiiina gazeed gargaxa ba Rossiida nelegaalьna praktiiçeska partiiina ceentr baiguulxa gehen,—xozomonь praazska partiiina konfereence deere bejelyylegdehen zorilgonuud tabigdahan baigaa. Nyxer Staalinai statьjaa bolbol Leeniniiji gvised demzehen Baakiinska komiteedei togtool deerehee yndehe barim alahan baigaa.

Likvidaatornuud ba trockiistnuudhaa exileed otzoviistnuud ba buxa baiguulagşad xyrter xamtarahan imagta antipartiiina elimeentnyydei orohon avgystoovko antipartiiina Troockiin bloogto esergyysen nelegaalьna Proletaarska paartiiji bexizyylxe ba xadagalxa taliiji barigşadai partiiina blooz baiguulagdahan jym. Ene blookto Leenin tyryytei bolьşeviigyyd ba Plexaanov tyryytei nege yseexen tooto partiiicenyyd menьşeviigyyd orohon baina. Plexaanov ba tereenei gryyppe partiiicenyyd-menьşeviigyyd bolbol olon asuudalnuud tuşaa menьşeviistske poziicejaa barixa baihaş Avgustoovsko bloog ba likvidaatornuudhaa eriseer ilgarazu bolьşeviigyydtei sogloşeeni baiguulxiiji xysehen baina. Leenin bolbol Plexaanovai duradxaliiji abza Plexaanovtai sug zuuriin bloog zoxiozo antipartiiina elemeentnyydei urdahaa esergyysexe tiime bloogoi paartida tuhatai ba likvidaatornuudiiji muuduulxa tuladanь ene jabuulgiiji xeregtei le olohon baina.

Nyxer Staalin bolbol ene bloogiiji gvised demzehen jym. Staalin bolbol tere yjele sylelgete baihan baigaa Nyxer Staalin bolbol Leeninde bişehen bişgeşoogoo iigeze bişee hen:

> „Minii hanaxada (Leenin—Plexaanov) gehen bloogoi liini bolbol gansa zyb geeşe, jyyb gexele: 1) ene bolbol gansa ene byxii bodoto partiiina elemeentnyydei negedxeliiji erihen Rossiin dotorxi xydelmeriin bodoto intereeste taaraxa baina; 2) ene bolbol gansa ene xadaa legaalьna organizaacanuudiiji likvidaatornuudai darlaltahaa sylөөlxe proceessiiji tyrgeexeze xydelmerişen-meegyyd*, ba likvidaatornuudai xoorondo nyxe malaza likvidaatornuudai xoorondo nyxe maltaza likvidaatornuudiiji duuhaa ygei xexe baina“ („*Leenin* ba *Staalin*“ sb., I niuur 529—530).

Podpoolьno xydelmeri legaalьno xydelmeri xojoriiji şadamaraar zoxilduulza jabuulhan tulada bolьşeviigyyd bolbol eli xydelmerişenei organizaacanuud dotor jixexen xysen bolzo şadahan baina. Tere yjele bolhon dyrben legaalьna sjezdnyyd—aradai yniversiteedyydei, exenerei, fabriiçno-zavotskoi vraaçnuudai ba antial ogoolьno sjeezdnyydei xydelmerişenei gryyppenyydte bolьşeviigyyd bolbol nelieen jixe nyleө yzyylhen baina. Ene legaalьna sjeezdnyyd deere, bolьşeviigyydei xelehen ygenyyd bolbol aixabtar jixe poliitiiçeske udxatai baiza, byxii oron dotor ootklik olologgo baigaa. Zişeelxed, aradai yniversiteedyydei sjeezd deere xydelmerişenei bolьşeviistske delegaacanuud ye xelxede jamarş kylьtyyrne xydelmeri daraza baihaa cariizmiin poliitikiiji eliryylen soxiloo, cariizm usadxangyigeer oron dotor bodoto kylьtyyrne xydelmeri buulxa argagyi baihaniiji olguuldag baihan baina. Fabriiçno zavotskoi vraaçnuudai Sjeezde deere yge xelexedee xydelmerişenei delegaaca xadaa xydelmerişenei jaaxa argagyi muu xynde xyşer baidaltai baihaniiji xeleze ygşe, caarska stroiiji unagaaza usadxangyigeer ynen bodoto fabriiçna medicinиiji tabixa argagyi gehen vivod xedeg baigaa.

Bolьşeviigyyd bolbol likvidaatornuudiiji eldebiin legaalьno organizaacanuudai dundahaa xaşaza gargahan jym. Plexaanovska partiiina gryyppetei baiguulhan jedin froontiin tusagaar taaktika xadaa bolьşeviigyydei ali olon xydelmerişenei menьşeviistske organizaacanuudiiji bejedee tataza abxadanь tuha bolxo ygehen jym. (Viiborgske raioon, Jeketerineslaav ba bişen).

Ene xynde xyşer yjede bolьşeviigyyd bolbol eehediingee xydelmerieer legaalьna xydelmeriiji xaişan geed nelegaalьna xydelmeritei zoxilduulza jabuulxiin zişee xaruulhan baina.

5.1912 ONOI PRAAZSKA PARTIIINA KONFEREENCE. BOLЬŞEVIIGYYDEI BEJEE DAANGI MARKSIIS PAARTI BOLOLGO.

Likvidaatornuud ba otzoviistnuudtai, myn tereşelen trockiistnuudtai jabuulxa temesel bolьşeviigyydei urda byxii bolьşeviigyydiiji negedxeze. tedeniiji bejee daangi bolьşeviig paarti bolgozo emxidxexe gehen ton şuxala zorilgo tulihan baigaa. Ene bolbol xydelmerişen angiiji zadalan halgaaza baihan paarti dotorxi opportyniis teçeeninyydiiji ygei xexiin tulda erxe bişe xeregtei gansa baihan bişe ene bolbol xydelmeri en angiin xysinь sugluulxa xeregiiji esestenь yşee xyrgexiin ba xydelmerişen angiiji şine revoliycioonno xygzeltede beledxexiin tula xeregtei baigaa.

Ene zorilgiiji dyyrgexiin tulada egeen tyryyn paartiiiji opportynistnuudhaa, menьşeviigyydhee sebedlexe xeregtei baigaa.

Myneө xadaa bolьşeviigyydei dunda bolьşeviigyydei menьşeviigyydtei nege paarti soo saaşadaa baixa argagyi bolno geze medexegyi xyn negenş yge boloo hen. Stoliipinska reaakciin yjede menьşeviigyydei predaatelьskaar bejee abza baihaniinь, tedenei proletaarska paartiiiji usadxaxiiji xysehen hedelgenyyd ba bişe reformiistska paartiiiji emxidxexiiji xysehen jabadalanь xadaa tedenhee halxiiji şuxala bolgohon baina. Bolьşeviigyyd bolbol menьşeviigyydtei nege paarti soo baigaa xadaa jaabaş menьşeviigyydei jabadalai tyleө moraalьna xariuusalga bejedee daaxa baigaa. Bolьşeviigyyd bolbol eehedөө xydelmerişen angi ba paartiiaa urbagad bolxoo hanaagyi sagtaa menьşeviigyydei eli predaatelьstviin tyleө moraalьna xariuusalga bejedee daaxagyi baihan jym. Menьşeviigyydtei nege paartiiin raamka soo baihan negede xadaa xydelmerişen angida, tyynei paartida urbahan jabadal bolxodo xyrehen baigaa. Tiimiin tula menьşeviigyydhee faktiiçeskaar halxa jabadaliiji esestenь xyrgeze, tedeenhee formaalьna—emxidxelgiin tahalaldaaji esestenь xyrgeze menьşeviigyydiiji paartihaa yldeze zailuulxanь erxe bişe xeregtei baigaa.

*) Meegyyd— menьşeviigyydei xuriaangii nere.

(Yrgelzelelenь 3-daxi niuurta)

YRGELŽELEL

Gansa ene zam deere jediine angiiin organizaacatai, jediitaaktikatai, jediine programmatai proletaariadai revoliycioonno paartiiji şinedxen baiguulza bolxo baihan jym.

Gansa ene zam deere menьşeviigyydei handaahan, paartiiin ansaş formaalьna bişe) bodoto negedeliij baiguulza bolxo ihan jym.

Ene zorilgiiji bolьşeviigyydeer beledegdehen VI bşçepartiina konfereenca dvyrgexe johotoi bolhon baigaa. Gebeş, ene zorilgo xadaa xeregee gansa talanь baihan baina. Menьşeviigyydhee formaalьnaar halaxa bolьşeviigyydei gaar paarti bolxo jabadal xadaa ton şuxala politiiçeske zorilgo bolhoniinь zybtei baigaa. Gebeş, bolьşeviigyydei urda ee bişe ton şuxala zorilgo baihan baina. Zorilgo xadaa gansa menьşeviigyydhee halaad tusgaar paarti bolood baixa e, nen tyryyn menьşeviigyydhee halaad şine paarti baiguulxa, şine tiipei paarti baiguulxa Baruun jevroopiin jyren socaal-demokratiçeske paartinuudhaa ondoo, opportynistiçeske èlemeentnyyd ygei, zasagai tyløø temesexe temelenь proletaariaadiiji erxileze şadaxa paarti baiguulxa zorilbaihan jym.

Byxii menьşeviigyyd i'gaagyi Akselьrood ba Martiinovhaa, artov ba Troocki xyrter bolьşeviigyydei urdahaa esergy temesexedee baruun jevroopiin sociaal-demokraaduudai naalhaa abhan zebsege xereeledeg baigaa. Tedener bol-Rossiida nem ecke gy, ali francuuzska sociaal-demokratiçeska paartiiin xebertei paartiiji baiguulxa hanaatai baihan. Tiimel xadaa tedener bolьşeviigyydtei temesehen bai-jyb gexede, baruun jevroopiin sociaal-demokratiinaa bolьşeviigyydei şine negeondoo, adli bişe baihaniiji barag an baigaa Baruun jevroopiin sociaal demokratiiçeska paartinuud tiixede jamar baigaab? Marksis ba opportynis elementnyyd, revoliyvciin nyxed ba daisad, partiinost iin xaliiji ... xadaa daisadhaa eblerhen aalixanaar tyryyn... işlinxi tøgee ideine talaar ebserelee, aalixanaar ty... hyylşi nxiieigee faktiiçeska medeldenь orxo xudal xolimoguud baihan jym. Bolьşeviigyyd bolbol baruun jevroopiin sociaal-demokraaduudhaa jyynei tulda opportynistnuudtai, revoliyycehee urbagşadtai ebserelde... gee... geze ... baigaa. Tedener bolbol paarti todoroo miir ei", „nemel" baixiin tulda geze bolьşeviigyydte xa... ygedeg ... Xentei negedel, opportynistnuudtai gy? tiime, opportynistnuudtai geze tedener xariuusadag baigaa. Tiime paa tiixai xadaa revoliycioonno paarti baixa arganь ygei baihaton el baihan jym.

...ngelьsiin yxehe ei hyylde baruun jevroopiin sociaal-demokratiçeska paartinuud xadaa sociaalьna revoliyvciin paartibaihanaa „sociaalьna refoormiin" paartinuud bolon urbilaa geze, paarti byxeleeree legaalьna... ysen baiha... øøhediingøø parlaamentska gryppiin pridaatoganь boloo ... bolьşeviigyyd xarangyi baixa arganь ygei baigaa.

...bolьşeviigyyd xadaa iime paarti proletaariaadta ... xexegyi iime paarti xadaa xydelmerişen angiin revoliyycede ... şadaxagyi baihaninь xarangyi baixa arganь ygei ...

...bolьşeviigyyd bolbol proletaariaadta iime paarti bişe ondoo ... nen ... paarti xeregtei. opportynistnuudtai eb er... byr yazıta revoliycioonnoor temesexe ton şangaar ... hen ba monoliitna sociaalьna revoliyciin ba proletaariaadai diktatyyriin paarti baixa geze medengyi baixa arganь ... baigaa.

...bolьşeviigyyd bolbol øøhedtøø so... om iime le şine paartitai ... h nanai baigaa. Bolьşeviigyyd ... iime paarti ba... beledxeze baihan baina. „Ekonomiistnuudtai", menьşeviigyydtei, trockiistnuudtai, otzoviistnuudtai imperiokriitig ud... byxe byriin idealiistnuudtai temeselhen temeselei byxii ... xadaa—soxoon iime le paartiin ... beledxelei istoori baina. Bolьşeviigyyd bolbol ... revoliycioonno marksiis ... xysegşe byxende ... zişee bolzo şadaxa şine, ... paartiin bolg xojoo ... baina. Bolьşeviigyyd bolbol iime paartiiji ajaar xuuşaa „Iiskriin" yehee aban ... baihan baina. Tedener xadaa tereeniiji jyyn ... urda ... amagyi, suxarmatagyigøør beledxeze baihan jym. ... xydelmerilee Leeninei „Jyy xexeb" „xojor ... gexe metiin tryydnyyd gol ba şiidxexii roliiinь dyyrgehen. Leeninei „Jyy xexeb" gehen kniige bolbol iime ... ideologiiçeska beledxelenь bolhon baina. Leeninei ... xojor alxa gedergee" gehen kniige bolbol ... paartiin emxidxeleinь beledxel bolhon baina. Leeninei ... revoliyycede sociaal demokratiin xojor ... gehen kniige bolbol iime paartiin politiiçeske beledxel bolhon baina. Ene tee Leeninei „Materialii m ba ... riitizm" gehen kniige bolbol iime paartiin teoretii beledxelenь bolhon baigaa.

... bozo emxidxelin tulda iime yndehetei hainaar beledgyihen bolьşeviig gryyppe şingi nezeş politiiçeske ... toorido xezeedeş baigaagyi geze byrin naidalgatai ... bolxo baina.

...nyyd ylooviinuudai ba xiin sagtı bolьşeviigyydei paar... emxidxexe jabadal xadaa gyised belen ba sagaa gyiseeg bolhon baigaa.

... partiiina konfereenciin zorilgo xadaa belen bolhon xeregiiji xadaa menьşeviigyydiiji vlden zailuulxa ... paartiihaa, bolьşeviig paartiiji emxidxelei aaktaar gyi... gehen baigaa.

Rossiin VI partiiina konfereence bolbol 1912 ... janvaarь soo Praagada bolhon baina. Ene konfereenciide ... deeşe partiiina organizaacanuudhaa jirehen baina. Tii... ene bolbol formaalьna talaaraa paartiin s" jeezdiin baigaa.

...iin handargagdaşahan centraalьna apparaadiiji helbin ... onoi tuxai paartiiin CK-ji bii bolgohonoi tuxai sonosxo... konfereenciin sonosxoloi bişeg soo xadaa oron... sociaal... paartiin tuxai organizaaca bolzo bii bolxohoo xoişo ... yjiin zilnyyd bolbol paartida egeen xynde zilnyyd ... geze xelegdehen jym. Xediiş xaşaltanuudiiji, xediiş ... xiiltonuudiiji yzebeş. paarti dotoroo opportyniistnuudta ba şataani garlaş, proletaariadai Paarti xadaa øøtug ba øøriingøø organzaaciiji xadagalza şadaba. ... sociaal-demokratiin gansa tuganь bişe, myn tere ... programmanь, revoliycioonno zaveedyydenь yldøø. Ja... şa ga, myrdelgede hyndiidexe huladxagdaxa bolxoo ... ndehøørøø ygei xegdeze şadagdaxagyi, tereneı or an ... yldebe" geze konfereenciin sonosxoldo xelegdehen ...

... reence bolbol Rossiidoxi xydelmerişenei xydeløønei ... tyryyşiin şine temdegyyd ba Partiina xydelmeriiin ... iiji temdeglehen baina.

... reence bolbol niutaguudhaa tabigdahan doklaaduudiij ... baixadaa, „niutaguudta, gaza byxenøø sociaal-demokratiçeska xydelmerişenei dunda, niutagai nelegaalьna s.d. ... acanuud ba gryypenyydiiji bexizy ... tula erşemtei xydelmeri jabuulagdana" geze temdeglehen baina.

... reence bolbol gedergee suxarxa yjiin bolьşeviig ... ton şuxala zuram-nelegaalьno xydelmeriiili el ... legaalьno, xydelmerişenei oobşçestvonuud ba sojuu... xydelmerilexe legaalьno xydelmeritei zoxilduulza ja ... iiji niutaguudta oilgogdohoniji temdeglehen baina.

... konfereence bolbol paartiiin bolьşeviig centraalьna ... hungaba. Ene CK-ei costaavta: Leenin, Staalin, Ordzonikiidze, Sverdloov, Spandarjaan, Goloşçookin ba bişed orohon baina. Nyxer Staalin ba Sverdloov xojor CK-te zaoçnoor hungagdahan baina. Jyyb gexede, tedener bolbol syleigede xalhan baigaa. CK-ei kandidaad bolon nyxer Kaliinin hungagdahan baigaa. Rossiida revoliycioonno xydelmeriiji xytelxiin tulda praktiiçeska ceentr (CK-ei orodoi biyroo) Staalin tyrvytei bii bolgogdohon baina. CK-ei orodoi biyroodo nyxer Staalinhaa gadna, nyxed Ja. Sverdloov, S. Spandarьjaan, S. Ordzonikiidze, M. Kaliinin, Goloşçookin orohon jym.

Praazska konfereence bolbol bolьşeviigyydei oopportyniizmatai eneenhee urdaxi byxii temeselei dyngii garzaza menьşeviigyydiiji paartiihaa garzaza zailuulxa geze togtoohon baina.

Praazska konfereence bolbol menьşeviig ydiiji paartihaa yldeze gargaad, bejee daangi bolьşeviig paarti emxidxehen jym.

Bolьşeviigyyd bolbol menьşeviigyydiiji ideino ba organizacioonno talaar buta soxiood, tedeniiji paartihaa yldeze gargaad, RSDRP-iin tugiiji øøhediingøø garta yldeeze abhan baina. Tiimehee, bolьşeviigyydei paarti 1918 on xyrter skoobko soo—„bolьşeviigyydei" geze nemelteteigeer Rossiiska sociaal—demokratiiçeska xydelmerişenei paarti geze nerelegdehen baigaa.

1912 onoi exinde, Leenin bolbol Goorьkido, Praazska konfereenciin dyngyyd tuxai bişe hen:

„Oxoroşı—likvidaatorska svooloçnuudai xediiş haad xeheer baitar, paarti ba ereenei Centraalьna Komiteediiji daxin baiguulza şadagdaba. Taa eneende bidenertei xamta bajasaxa bezet geze nandanam" (*Leenin*, t. XXIX, niuur 19). Praazska konfereenciin udxiin tuxai segnen, nyxer Staalin xelene:

„Ene Konfereence bolbol manai paartiin istoorido aixabtar jixe udxatai baihan jym. Jyyb gexede ene bolbol bolьşeviigyyd ba menьşeviigyyd xojoro xoorondo mizaa tabihan ba byxii oron dotorxi bolьşeviig organizaacanuudiij, jediine bolьşeviig paarti bolgon negedxehen baina" (BK (b) P-iin XV sjeezdin stenogrofiiçeske otçoot, niuur 361—362 n).

Menьşeviigyydiiji yldeze gargahanai ba bolьşeviigyydiiji bejee daangi paarti bolgon emxidhenei hyyleer, bolьşeviigyydei paarti bolbol ulam xatuu ba ulam xysetei boloo. *Paarti bolbol øøriingøø opportunists elemeentnyydhee seberlexe dee bexizexe*—ene xadaa II Internacionaalai sociaal-demokratiiçeska paartinuudhaa principiaalьna ondoo, şine tiipei paartiin, bolьşeviig paartiin loozungnuud negenь myn II Internacionaalai paartinuud øøriingøø aman ygee deere marksiis geze nerelebeş, ynendøø xadaa øøhediingøø dunda marksizmiin protiivnigyydiiji, eli opportyniistnuudiiji teseze bahaar baiharaa, tedeendee II Internacionaalaa handaalgahan ba xosorolgohon baina. Bolьşeviigyyd xadaa opportuniistnuudtai ebsere egyi eris temesel xeze, bolьşeviig paartijaa opportunizmiin boguudhaa seberleze, proletariaadai diktatuuriiji dailan abhan şine tiipei paartiiji, leeninske paartiiji bii bolgozo şadahan jym.

Xerbee proletaarska paartiin zergede opportuniistnuudai yldehen baigaa haanь bolьşeviig paarti zyb zamda garza, proletaariaadiiji øøriingøø xoinohoo daxuulza, şadaxagyi hen, zasagiiji gartaa abxa ba proletaariaadai diktatuuriij emxidxeze şadaxagyi baigaa hen, grazdanai dainhaa ilgarsanь bolon garza şadaxagyi baigaa hen socializm baiguulza şadaxagyi baigaa hen.

Praazska konfereence bolbol øøriingøø şiidxebernyyd dotor paartiiin gol şuxala politiiçeske loozungiiji bolgon iime programma—miinimymiiji tabiaa hen: demokratiiçeska re pyyblike, 8 caasai xydelmeriiin yder, byxii pomeşşigyydei gazariiji konfiskavaalxa.

Bolьşeviigyyd ene revoliycioonno loozunguudiiji barin Gyrbeduger dyymde hungalta bolxodoo hunguuliin kampaaniiji jabuulhan baina.

1912—1914 onuudta xydelmerişen olonitiin revoliycioonno xydelgøønei şine deebzelte bolbol ene loozungnuudiiji barin jabahan baina.

Xuriaangii viivodyyd

1903-1912 onuud bolbol revoliycioonno xydelmeriin jabuulxada ton xynde berxetei zilnyyd baihan jym. Revoliyyciin diildehenei hyyleer revoliycioonno xydeløønei buuralтiin ba maassanuudai esenji bajdalai ylooviinuud dotor bolьşeviigyyd bolbol øøhediingøø taaktikiiji ondoo bolgozo cariizm tai sexn temesexe temeselhee ene temeselei toiruu zamda şilzen orohon baina. Stoliipinska reaakciin xynde xyşer ylooviinuud dotor bolьşeviigyyd bolbol maassanuudtai xolboogoo baiguulxiin tula bagaxanş legaalьna arganuudiiji (straxovoi kaassanuud ba profsojuuzuudhaa, dyymiin tribyyne xyrter) xeregleze baihan jym. Bolьşeviigyyd bolbol revoliycioonno xydeløønei şine debzeltiiji xygzøøxiin tula eselte susaltagyigøør xysenyydiiji sugluulza baihan baina.

Revoliyyce diildeze, oppozicioonno teçeeninyydei zadaran taraza, revoliyycehee urmaa xuxarhan jabadalai garahan, ba paartihaa zailaza oşohon (Bogdaanov, Bazaarov ba bişed) paartiin teoretiiçeske yndehiyydte esergyysehen reviziouniis hedelgenyydei jixedexe xynde xyşer badalai garaad baixada, bolьşeviigyyd bolbol paartiina tugaa ebxeegyi bariza, paartiina programmada ynen bahinaa xamagaalaza marksiis teooride Leeninei „Materializm ba empiriokritiçizm" gehen gniige „kriitigy dei" ataakiiji buta soxihon, paartii dotorxi gansa xyseniinь baihan jym. Leeninei toiron bata bexieer negedengi baihan bolьşeviigyyde gol jadroodo ideine marksis-leeninske xymyyzelgetei ba revoliyyciin perspektiiviiji mederengi baihan uşaranь paarti ba revoliycioonno princepee şyyed xamagaalza abxa xeregtenь talalahan baina. Bolьşeviigyyd tuxai Leenin bolbol „bideneriiji xatuu şuluunuud geze demei bişe nereleel"—geze xelehen baina.

Menьşeviigyyd xadaa ene yjede revoliyycehee byri jixeer xolodno. Tedener bolbol likvidaatornuud bolzo proletaariaadai nelegaalьno revoliycioonno paartiiji usadxaxa, ygei xexiiji erize paartiin programmahaa, revoliycioonno zorilgonuud ba paartiin loozungnuudhaa byri eleer arsaza xydelmerşenøør „stoliipinske xydelmerişenei paarti" geze nerelegdehen øøhedingøø reformistska paartiiji emxidxexeiiji zabdahan jym. Troocki bolbol „paartiiji negedxexe" gehen loozungoor fariseiskeer xalxabşa barin ynendee xadaa—likvidaatornuudtai negedxel baiguulxiiji xyseze likvidaatornuudiiji demzeigelehen baina.

Nygøø talahaa, cariizmtai temesexe temeselei toiruu, şine zamuudta oroxo jabadal şuxala xeregtei baihaniiji oilgongyi, bolьşeviigyydei zarim xubinь legaalьna arganuudiiji xereglexe jabadaliiji arsaxiiji, Gyrenei dyymehee xydelmerişenei depytaaduudiiji bus azi... erixe, Otzoviistnuud xadaa paartiiji oloniitehee halgaan tahalxiiji oroldozo, şine revoliycionno debeltiiji xygzøøxiin tula xysenyydiiji sugluulxa jabadalda haad xeze. Otzoviistnuud „zyynei" fraazanuudaar xalxabşa barin, ynendøø xadaa likvidaatornuudtai myn adli revoliycioonno temeselhee arsahan jym.

Likvidaatornuud ba otzoviistnuud xadaa Leeninde esergyy, Troockioor emxidxegdehen jyrenxii bloog, Avgustoovsko bloog bolon negedene.

Likvidaatornuud ba otzoviistnuudiiji esergyysehen temeselde, Avgustoovsko bloogii esergyysehen temeselde bolьşeviigyyd bolbol ilaza nelegaalьna proletaarska paartiiji aşaltataigaar xamagaalьn abhan baina.

Ene yjiin ... xabtar şuxala sobiiti xadaa RSDRP-iin Praazska konfereence (1912 onoi janvaarь) baigaa hen. Ene konfereence deere menьşeviigyyd paartihaa namnagdaza, bolьşeviigyydei menьşeviig ydtei nege paartidaa formaalьnaar negedengi baza jabadal xododoo bolgdohon jym. Bolьşeviigyyd politiiçeske gryyppe baihanaa bejee daangi Rossiin sociaal-demokratiiçeska xydelmerişenei bolьşeviigyydei paarti bolon emxidxehen baina. Praazska konfereence şine tiipei paartiin, leninizmiin paartiin *bolьşeviig* paartiiin exi tabihan jym.

Paarti ba revoliyyciin sasşalaa xygzexe xygzeltede Praazska konfereenceer beelyvlegdehen proletaarska paartiiji opportuniistnuud ba menьşeviigyydhee seberlehen jabadal ton şuxala şiidxe... udxatai baihan jym. Xerbee bolьşeviigyyd xydelmerişenei xeregte urbagşadiij soglaşaatelь-menьşeviigyydiij paartihaa namnaagyi aigaahaa proletaarska paarti bolbol 1917 ondo proletariaadai diktatuuriiji dailan abalgada maassanuudiiji bodxozo şadaxa ygei bejel.

XYNDETE ERXE TUILAXIIN TYLØØ

SSSR-ei Verxoovno Soveedei xojordoxi Seessi deere batalagdahan „Bøxeso juuzna xydøø azaxiin viistavke tuxai" zakooniiji Selengiin aimagai kolxoozuud, kolxoozniguud, MTS-iin xydelmerilgşed, xydøø azaxiin specialiistanuud bolbol ton xaluunaar ugtaza abhan baina.

Yder jirexe byri socialiis sorevnovaanida xabaadalsagşad oloşorzo, viistavkede xabaadax erxiin tyløø temeselei dolgin ulam yrgedeze baina.

Mynøø, aimagai viistavkoomdo 14 kolxoozhoo, 4 MTF, 4 YTF, 2 morinoi tovarna feerme, 11 polivoodçesko brigaadanuud ba 46 kolxoozniguu — staxaanovcuud ba xydøø azaxiin specialiistnuud, traktoriistnuud, zootexnig, agronoom ba busadhaa viistavkede xabaadaxa xysel tuxai medyylgenyyd orohon baina.

Ede medyylgenyydiiji ygegşedei dunda Teelьmaanai neremzete (Žargalanta) kolxoozoi plemennoi feerme. Ene feerme xadaa 1937 ondo 1 fyraazna ynieenhee 1303,9 liiter hy haahan ba 52 tugal abhan ba tugalnuudanь 6 hara xyset ree, syydke byride 0,587 kiiloggraamm nemedeg baigaa. 1938 ondo 10 hariin torşo soo fyraazna ynieen byrihøø 1664,6 liitr hy haaha ,56 tugal abhan ba tugalnuudanь syydke byride 0,839 kiloograamm nemedeg boloo. Ene plemfeermiin staarşa dojaarka nyx. Žalsaanova bolbol 1937 ondo negeşji tyl yxyylengyi 7 tugal abhan ba fyraazna ynieen byrihøø 1508,8 liitr hy haahan baina.

1937 ondo nyx. Žalsaanova bolbol xojordoxi laktaaciin 3 ynieetei ba 1 laktaaciin 10 ynieetei baigaa hen. 1938 ondo nyxer Žalsaanova xadaa 10 hariin torşo soo ynieen byrihøø dunda zişeegeer 2185,8 liitr hy haahan baina.

Ene plemfeermiin teliaatnica nyx. Buhiin Cebaan xadaa 1938 ondo 42 tugalai negiişji yxyylengyigøør xaraza tezeegee. Tugalnuudainь arnidiin şignyyri 199 yder soo (dundazergeer) 196,7 kgr. bolhon ba syydke sooxi nemeltenь ene sag soo 0,839 kilograamm baina. Zarim tugalnuudanь, žişeelxede, „Naran" geze tugal zunai sag soo (iiyyniin 5-haa aavgustiin 31 xyrter) 1,574 kgr. nemelte ba „Seseg" geze tugal —1,093 kgr. nemeltenyydiiji ygehen baina.

Orongiin somonoi „Ulaan Orongo" kolxoozoi çabaan nyx. Žamsaranai D. bolbol 1937 ondo 200 tolgoi exe onihoo 221 tolgoi xuriga abza tezeehen ba 1938 ondo 265 exe xonidhoo 308 tølgoi xuriga abhan baina.

Jyrøøgei somonoi „Ulaan Ydenge" kolxoozoi morişon nyx. Galdanov D. bolbol 1937 ondo 48 gyydhøø 48 unaga abza bultiinь hainaar xaraza 1937 ondo 670 azalta yder olohon baigaa. 1938 ondo 77 gyydhee 72 unaga abza baha bultiinь yxyylengyigøør xaraba. 10 hara soo 420 azalta yder olobo.

Nyx. Çimedei D.-Nima (Teelьmanei neremzete kolxoozoi polivoi brigadiir) bolbol 1937 ondo 344 gegtaar gazarhaa 4296 ceentner tariaa abhan gexe gy, ali 1 gektaar gazar byrihøø 12,48 ceentner tariaa abhan baigaa 2938 ondo 362 gektaar gazar deerehee 5663 ceentner tariaa abha gexe gy, ali 1 gegtaarhaa dunda zergeer 15,61 ceenter tariaa xuriaahan baina.

Selendyymiin MTS-iin traaktorna brigaadiin brigadiir nyx. Kovalioovski M. J. bolbol 1937 ondo brigaadainь nege traaktor, dunda zergeer, sezoon soogoo 330 gegtaar gazar xaxalhan ba brigaadanь 4952 kgr. goriuuça ekonoomilhon baigaa. 1937-38 onuudai ybelei remoontodo ydereingøø noormiiji 124 proceent xododo dyyrgedeg hen.

1938 ondo nyx. Kovalioovski bolbol „STZ—Naati" traaktoraar, sezoon soogoo 613 gektaar gazar xaxalhan ba 2417 kgr. goriuuça ekonoomilhon baina.

C. Dondogoi
D. Lombiin

Viistavkede beledxel

Viistavkede beledxeliiji bolьşeviigşelen xytelberilxe

(BMASSR-ei Oblviistavkoomoi çleen Neçaajevaatai beseede)

Socialiis xydөө azaxiin debzeltenyyd ba amzaltanuudiiji demonstraacalxa, Byxesojuuzna xydөө azaxiin viistavkiin neegdexe bolzor yder jirexe byri oirtozo baina. Gebeş, manai respyyblikiin zarim aimaguudaar viistavkede beledxelei xydelmerinyyd yşөөl xysed hain jabana geze xelexeer bişe baina. Jyyb gexede, viistavkiin tuxai ys looviiiji yrgen maassa kolxoozniguudai dunda oilguulxiin xydelmeri xysed hainaar tabigdaagyi ba viistavkede beledxeliiji bolьşeviigşelen xytelberileegyi deerehee, viistavkede xabaadaxa dura xysel tuxai medyylgenyydiiji ygelge zarim aimaguudta xangaltagyi baina.

Žişeelxede, manai respyyblikiin malazaltai raioonuudai negen bolxo, Jaruuniin aimaghaa oroidoo 10 medyylgenyyd orood baina. Aimviistavkoomoinь tyryylegşe nyxer L. Ba imaajev (aimgyisedkoomoi tyryylegşe) bolbol viistavkiin ton jixe politiiçeske udxaşanartai baihiiji hain medebeş, eneende beledxelei xariuusalgata xydelmerinyydiiji yşөөl xysed zybөөr ba hainaar tabiaagyi baina. Myn le, Zakaaminai aimagta viis tavkede beledxelei xydelmerinyyd eneenhee hain bişe baina.

Gadana, Xiaagtiin aimagai xytelberilegşedei zyghөө viistavkede beledxelei talaar gyrenei ton xariuusalgatai xeregte xaişa xeregeer xandadag jabadalnuudiiji tusagaarlan temdeglexe şuxala. Edener bolbol xytelberilxii oorganuudai zyghөө olon direktiivyydiiji ba zaxiraltanuudiiji abhanşji haa, tereen tuşaa konkreetne xemzeenyydiiji abadaggyi ba өөrinngөө aimaghaa malazalai tyryy xynyydiiji, kolxoozuudiiji ba feermenyydiiji viistavke deere xaruulxiin xeregte ton bagaar anxarana. Ede bygediin rezylьtaadta, aimaghaanь oroi doo 17 medyylgenyyd orohon baina.

Tus aimagai organizaacanuudai olonxi xytelberilegşed bolbol ene-tere xydelmerinyydte sag zuuriin bolzoroor bainabdi geed le, xydelmeridөө xariuusalgagyigөөr xandaxa jabadalnuudiiji gargadag baina. Aimagtanь staarşa zooteexnig, staarşa vetvraaçşji ygei baina.

Mynөө, medyylgenyydiiji şalgalgiin, eksponaaduudiiji zybөөr şilelgiin ba xadagalalgiin ton xariuusalgatai yje jirebe. Gebeş, mynөө xyrter, malazalai povilьoondo xaruulagdaxa eksponaaduud şilegdeedyi ba eksponaadiiji zybөөr xadagalalga emxidxegdeegyi baihan faaktanuud yzegdene. Tariaanhaa şilegdehen eksponaaduud—snooponuudiijinь Xoriin aimagta—xoni jamaad ba Tarbagatain aima.ta x l-ganaanuud edizerxihen uşartai nuud toxiooldono.

Ede xedii faaktnuud xadaa manai respyyblikiin zarim aimaguudaar viistavkede beledxelei xydelmerinyydei ton xangaltagyigөөr jabuulagdaza baihiiji xaruulna. Iime baidaliiji saaşadanь jamarşji uşarhaa yrgelzelyylze bolxogyi. Aimviistavkoomuud bolbol viistavkiin exilter ylehen sagiiji maksimaalьnaar xereglexe ba maassa kolxoozniguudai dunda viistavkiin ysloovinuud tuxai oilguulamziin xydelmeriiiji yrgenөөr delgeryylze, eksponaaduudiiji zybөөr şilexiin, xadagalxitn ba dokymentaacalxiin xemzeejabuulganuudiiji bolьşeviigşelen xytelberilxe johotoi.

Xiliin saana

—**Xyyst goorodhoo (Zakarpaatska Ukainiiin ce.ntr) Germaani teeşe xeden olon xydelmerigyişyyd jiree. Ede bygede xadaa, Germaaniiin baruun xilenyyd deere xegdeze baigaa seregei bexizelgenyydei barilgada tabigdaxa baina.**

—**„Iliustroovano podzeenne" gazeed (Varşaava) bolbol „gurbadaxi impeeride" esergyy knilge gargahanaiь tylөө danciigske senaatiin tyryylegşe baihan Rayşniigiin grazdaanstviijxahahatin uxai medeesene.**

Ilkiiin mexaniziirovanna lesopyynktede avtomaşiinada modo aşaza baina.

Çernoovoi foto.

Staxaanovka—dojaarka

Selengiin aimagai, Nojoxonoi somonoi, „Bolьşeviig" kolxoozoi plemfeermiin dojaarka Oçiirova Serencuu bolbol malazal deere ynder pokazaatelьnuudiiji tuilaza şadaa. Oçiirova bolbol 12 ynieedeigee tugalnuudiiji negiinşji yxyylengyigөөr xaraza abhan ba yniеedee oroondo 100% oruulxa j - badaliiji xangahan baina. Tugalnuudainь şignyyr syydke byri le 800 800 graammaar nemedeg.

Yngeregşe zilei plaanai johoor 319 ceentner hy haaxa aad, eneenee egse 11 hariin torşo soo yşөө ylyybşelen dyyrgehen baina.

Jyhen zilei torşo soo malazal deere xydelmerilze baigaa, dojaarka nyx. Oçiirovaagai xaruuhaldag „Zoorьka" geze ynieenь xadaa 11 hara soo 3016,75 liitr hy ygehen ba „Niyyre" yniee nenь 2962,60 liitr hy ygebe.

Dojaarka nyxer Oçiirova bolbol 8 hariin torşo soo 564 azalta yder olhon baina. Ene xadaa malazalda staxaanovskaar xydelmerilehiinь gerşelze ygene.

„SSSR-te azal bolbol nere suugai xereg, aldar soliin xereg, baatarşalalga ba geroistviin xereg" geze aradudai aguu jixe voozdь nyxer Staalin xelehen bai na. Iimehee, nyxer Oçi rova Serencuu bolbol aimag dotoroo xyndetei ba aldar suutai baina. Malazalda erximeer xydelmerilheneigee tylөө aimgyisedkoomhoo nege polьtoo ba kolxoozhoo nege vektrool şagnal 1938 ondo abhan baina.

Mynөө, Serensuu bolbol Byxesoju zna xydөө azaxiin viistavkede xabaadalsaxa xysel tuxaigaa medyylge ygehen ba xydөө azaxiin 1939 oniiji yşөө ynder pokazaatelьnuudtaigaar yngergexeb geze, ujalga abhan baina.

C. DONDOGOI.

Selьkoornuudta ba stenkoornuudta tuhalam

Statьjaanuud jyynde bultadaa tolilogdonogyib

Selьkoornuud xadaa soveşçaani, sliooduud deere ba jyriin xөөreldөөneiş yjede bide statьjaanuudiiji bişexe talaar bişenel geeşebdi, teed, zarim statьjaanuudnai jyynde gazeedte tolilogdongyi xosorodog geeşeb geze gomdol oruuldag baina.

Ene asuudal tuxaida jamarşji arsaangyi, zarim redaakca xadaa selьkoornuudai statьjaanuudta ton xaixaramzagyigөөr xandaza, tedenei bişehen, gazeedte gargaxaarşji statьjaanuudiinь gargangyi baidag abadalnuud yzegdedeg. Iime xynyydeer temesexe, kriitikelxe ba eliryylxe johotoibdi.

Gebeş, olonxi redaakcanuud bolbol selьkoornuudai statьjaanuudta ton duratai, tereeniiji gazeedtee gargalag geeşe. Statьjaanuudai ton olonxinь redaakciin gemeer bişe, ene statьjaaji bişehen aavtorainь—selьkooroi gemeer gazeedte tolilogdodoggyi, jyyndeb gexede faakt ygei gy, ali honirxolgyi ba jamar negen dutuutai statьjaanuud baidag. Ene xadaa jaagaad iime bolnob gexede,selьkoor bolbol ynexөөrөө anxaralaa tabingyi, jixenxidee jyre zugaada [...] şezerxihen deerheenь bol[...]

Myn selьkoornuudai zy[...] hөө „minii statьjaaji urda[...] jixe durataigaar tolilod[...] baihan jym, jyynde hyy[...] yjede bolьşoo geeşeb" g[...] hen gomdolnuud duuldad[...] baina.

Iime jabadalnuud baid[...] geeşe, ene xadaa redaakc[...] gem bişe, redaakca xad[...] hyylei yjede nege xedii x[...] dalaar bişegdehen statьj[...] gaar mexelyyleed, tere sa[...] haa xolşo toliloxojoo bol[...] şohon jabadalnuud ali ol[...] baidag. Ene metiin bolo[...] gyi jabadal. bolьşeviig xe[...] lelei aktiviist—selьkoo[...] zyghөө garza ogto bolx[...] gyi, iime xudalaar statьja[...] bişedeg xynei selьkoo[...] zergede toologdoxo arga[...] ygei geeşe.

Statьjaaji bişexedee t[...] ynen, şalgagdahan ba tod[...] xoi faakttai zyilьiji bişexe j[...] hotoi. Xudal statьjaa biş[...] zerxiood, tereneenь tyl[...] redaakca ba selьkoor xad[...] өөrөөş unşagşadai ur[...] ulaiza baixagyigөөr statьj[...] bişexe johotoi geeşe.

(S Şefteelь, „zameet[...] jaaza bişexeb" geze br[...] şuurahaa).

100 proceent yspevaajemostiin tylөө

Manai soveed oronoi sengelig xyxiyy, zoltoi, zargaltai xyygediiji kommuniizmiin dyyxeer xymyyzyylxe ba erxim hain yspevaajemosti tuilaxa byxii ysloovinuud, manai soveedske hurguulinuudta byrin tabigdahan tula, paarti ba pravlitelьstvo bolbol soveed hurguulinuudai huralsalai şanariiji erid haizaruulxiiji erideg baina.

Tiime tula, byxii bagşanar xadaa hurguulinuudaigaa xydelmeriiji ton hainaar tabiza, huralsalai şanariiji haizaruulxa ba 100 proceent yspevaajemosti tuilaxa ujalgatai 100 proceent yspevaajemosti tuilaxiin tylөө, jyy xexe johotoib gexede, bagşanar byxen yroogtoo ton hainaar beledxeze, yroogoo honirxoltoigoor yngergexe ba nagliaadna posoobinuudiiji xereglexe, plaanuudaa hainaar tabixa johotoi Myn ynder deede yspevaajemosti tuilaxa xeregte socialiis sorevnovaani jixexen roolь byteedeg baina, tiime tula, hurguulinuudai, bagşanarai ba huragşadai xoorondo socialiis sorevnovaaniiji yrgenөөr delgeryylxe ba tereenee şalgaxa, jyyb gexede, socialiis sorevnovaani xedii xebeşji, tereenee şalgadaggyi baibal, jamarşji rezylьtaad ygedeggyi baina.

Gadana, hurguulinuudai dundax komsomoolьsko ba pioneerske organiizaacanuudai ba politike xymyyzel[...] xydelmerinyydiiji hainaar tabixa, m[...] huragşadai tyrelxidei dunda xydelm[...] jabuulagdadag baibal, hurguuliin [...] delmeride ba xyygedei huraxa jaba[...] da jixe tuhatai baidag.

Huragşadai tetraaduudiiji ba ge[...] zadaaniiiji yder byri şalgaza, ba[...] g. mete zyilnyydiiji praktiiçeske be[...] lyylze baibal, 100 yspevaajemosti t[...] laxa xolo bişe baigaa

Narkomproos ba gegeerelei tahag[...] bolbol hurguulinuudiiji xytelberile[...] zaabari ygexe ba şuxala xeregseln[...] deer xysed xangaxa johotoi bai[...] zarim gegeerelei tahaguud bolbol h[...] guulinuudiiji yçeebnigeer ba bişe[...] regselnyydeer xysed xangada[...] praktiiç ske xytelberi xangalta[...] ygedeg baina.

Myn zarim bagşanar bolbol [...] deede ysp vaajemosti tuilaxiin [...] bolьşeviigşelen temesedeggyi ba de[...] dursagdahan zyilnyydiiji praktiiçe[...] xysed bejelyyldeggyi deerehee, [...] proceent yspevaajemosti tuilaxa şa[...] daggyi baina.

Iime tula, deere dursagdahan [...] nyydiiji praktiiçeske bejelyylze, yn[...] deede yspevaajemostь tuilaxiin ty[...] bolьşeviigşelen temesexe şuxala.

G. Ž.

Xiliin saana

—San-Franciiskede (AXŞ) gurba miangan zaluu xitaduud vojeenne beledxel xeze baina. Huralsalaa dyyrgeed, Japoondo esergyy dainda xabaadalsaxaa Xitadaa oşoxo bainad.

—**Bosijeemne (AXŞ) deere gryzovoi avtomaşiinanuudai taaa miang[...] şoofernuud xydelmer iin şaa[...] xorooxiiji ba salin xylehe[...] xi ji erize, zabastoovka xek[...] na Zabastoovka bolbol goorods[...] avtotraansportiin byxii xydelmer[...] paralizovaalhan baina.**

Ilataraa temesel—xitad aradai durazorig

1937 onoi ijyylьde Xitadta esergyy japoonsko imperialiizmeere xilegdehen, ezerxeg bulimtaralgiin dain bolbol zil xaxadai torşo soo onso ilgaatai xeden etaabuudiiji yngerbe. Tiin, negedexi ltaaplinь Xoito Xitadta (japooncanuudta esergyy tulalsaldagşa 8-daxi aradai —revolьycioonno aarmiin çaastьnuudai baihan Şanьsii geze provincegyigөөr) japoonsko seregyydei tyrgөөr uragşaa dabxilgaar ba Şanxain raioondo Xitaiska aarmiin çaastьnuudai suxarişagyi oboroonoor temdeglegdene. Xojordoxi etaabiinь xadaa Xitaiska aarmiin baildaxa şadabariinь jixeer şangadahan tug doro yngerhen baina. Centraalьna Xitadta Syiçzooyji ezelen abaad Xitadiiji ybedeg deerenь hygedyylxiiji ba xitad aradai saaşaa esergyysexe jabadalhaa arsaxiinь baalaxiiji xysehen, vojeenne şine teexnikeer gyised zebseglegdehen japoonsko diviziinyydte esergyygeer geroiiçeske temesexe yjedenь todorxoilogdohon baina. Xitad arad bolbol dainai gurbadaxi etaabta—Xanьkooy raioondoxi xatuu şanga baildaanuudai yjede өөrinngөө bejee daanxai baixiin tylөө temeselei knigede yşөө jixe aldarta xuudaha bişehen baina. Xanьkooyji taba hariin torşo soo dobtoloxo yjede japoonsko seregyydei geegdeliinь xadaa ene operaaciin exilxiin urdaxi dainai byxii zilei torşo sooxi geegdelheenь nege xaxad şaxuu ylyy bolhiinь zaan xelexede bolxo baina.

Xanьkooygaiş unalga, Kantooniiş geelge bolbol xitad aradai saaşa temesexe dura zoriigiinь boliuulaagyi geeşe Xitaiska aarmi bolbol өөriingөө baildaxa şadabariiiji geegeegyi:

Xanьkooyji ezelen ababai le Xitad bolbol ybedeg deeree hygedexe geeşe gehen japoontonoi naidabari ynen bişe bolhon baina. Xarin, mynөө vojeenne deistviiiji yrgelzelxe jabadal xadaa japoonsko vojeenşçinede urdiinxi haanь ton sloozno xereg bolxo baina.

Baildaanai operaacanuudiiji jabuulgada xeregseltei byxii jyymenь dalaigaar ba ezelegden abtahan xitaiska territoorioor damzuulagdan Japoonhoo asaragdadag geeşe. Xerbee zamai tyryyşiin xubiinь tusgaar berxeşeelnyydtei uşaraaşgyi haa, terenei xojordoxi xubiinь partizaanska xydeleөnei aixabtar jixe, xygzeltetei xolbogdohon ton serьjoozno berxeşeelnyydtei uşaraldaxa baina. Dalaiji dabaza, Xitaddaxi priistaninuud deegyyr amagalan buulgagdahan jyymeneinь olonxinь xadaa partizaanuudaar ygeixegdedeg gy, ali tedenei ilaltiin oizonь boldog baina. Buu zebsegtei, bojepripaasuudtai ba edie xooltoi japoonsko oboozuud ba traansportnuudta partizaanuudai zoriimgoigoor dobtolon orolgo bolbol ezerxen bulimtaragşadiiji amagalen baiganagyi. Iimehee, Xitadta jabuulagdahan zөөriin miil zarimaniinь le baildaza baigaa japoosko seregyyd xyrter oşono. Aşaa buulgaxa poortnuudhaa froontdaxi japoonsko seregyyd xyrter zamainь uta bolxo byri, buu zebseg ba seregei ali byxii xeregseliiji froontiin liini xyrter ab aşaxanь byri ton berxe boldog geeşe.

Japoonsko xynyydei popolneeni tuxai ton tiimeer xelxede bolxo baina. Urdanь jyre japoonsko gansal jixexen popolneeninyyd froont xyrter oşodogşji haa, zyderza zoboşood le xyrdeg baigaa. Žizexen çaastьnuud—maarşeva bataльoonuud—bolbol froontdo ogtoş xyrdeggyi, xargiidaa, partizaanuudtai yrgelžiin baildaanuudta xosorşodog baigaa. Ezelen abhan xitaiska territoorioor japoonsko popolneeninyydei xargiin uta bolxo byrinь, ton yşөөn soldaaduud ba oficeernyyd froont xyrter oşodog baigaa. Bojepripaas, buu zebseg, ediee xool ba xynei popolneennyydei huladahaniinь xadaa japoonsko dobtolgiin teempiiji zailaşagyi huluulxa baina.

Japooncuudai dai jabuulxa ysloovijji muuduulhan ton şuxala faaktoranь jyyb gexede, edener bolbol dobtolon oroxodoo tymer xargiin ba uhanai magistraalьnuudhaa xoldon taharxa ba tymer zamuudgyi şaxuu syydnenyydei jabaxaar bişe gol gorxotoi Xitadai baruun ba baruun—urdaxiprovilhcenyydte gynzegiigөөr saaşa oroxo baatai bolno.

Japoonsko seregyyd bolbol şinee hylde baihan daiuda jixexen esebe. Ediee xool tahalduuldag, iimeheenь yrgelze dutuu xoolloxo jabadal. taxal ybeşenyyd ba jixexen geegdelnyyd bolbol japoonsko çaastьnuudai baildaxa şadabariinь doosoruulhan baina. Japoonsko seregyydei zergede daiji buruuşaan duraagutaxa jabadal urgaza ba byri jixe xursa xaraaktertai bolzo baina.

Japoonsko seregyydei dunda taraagdadag dainda esergyy listoovkanuud bolbol japoonsko seregei dunda gynzegii yimөөnei baihan tuxai gerşelene

Dain bolbol өөringөө byxii xynde xatuu xaşalangaar yrgen maassada xoxidol zobolon yzyylne. Tomo kapitalistnuud bolbol seregiiji tedxexe jabadal deerehee olzo olozo, daiji өөriingөө bajazaxa talaar xereglexe yjedenь, azalşa maassiin guiranşalxa jabadaliinь ajuultai jixe bolzo baina 750 mianganhaa deeşe xynyyd aarmida abtaba. Dainai xeregselde 400 miangan morid abtaba. Ximiiçeske ydebreenliin sen erid deeşee urgaa. Urgasanь jixeer dooşoo or o. Ede byxii bolbol japoonsko xydөө azaxiin katastьfiiçeske muu baid liinь yşөө jixeer muuduulhan ba aarmiiiji ediee xooloor xangaxa jabadaliiji ajuulda xyrg be.

Xydelmerigyişyydei too millioon xaxad xynyydhee deeşe bolbo.

Alxabtar xatuu şanga policeeske terroor, maassova aarestnuudai tyrgedebeşhaa, tonuulai şine daiji yysxegşedte esergyy aradai şigzyyriin dolgin yderhөө yderte urgaza baina. Hezeggyi, daiji yrgelzelxe jabadal ba eneen tei zailaşagyi xolbogdohon Japoonoi maassanuudai baidalai muudalga bol bol orondo socialьna zyrişeldөөnyydei saaşaa xursadaxa jabadaliinь gargaza baina.

Xitaddaxi polozeeni jamar be? Xitad aradai japoonsko agreesside yni udaan esergyysexe jabadaliiji emxidxexe ba xatuu şanga kontrdobtolgo beledxexe xyse ba arga şadaliinь jamar be?

Xitadai mynөөnei dotoodoxi politiiçeske ba ekonomiiçeske baidalda anaaliz xeed baixada, xitad arad bolbol yni udaan dai jabuulxa byxii arga şadaltai baina geze viivod xexede bolxo baina. Zygөөr, Xitad bolbol ekonomiiçeske ba vojeenne-strategiiçeske talaar şuxala xeden raioonuudaa abxuulhan baina. Gebeş, japoonsko ezerxeg bulimtaragşadta esergyy saaşaa temeseldenь xereglegdeze bolmoor, baragdaşagyi jesteestvenne bajaliguudtai naima millioon kvadraatna kilomeetr daida Xitadta ylehen baina. Japooncuudaar ezelegdeegyi Xitadai territoori deere өөriingөө oronoi sylөө ba bejee daanxai baixiinь tylөө temesexiiji gyised şiidehen 200 millioonho dooşo bişe xynyydtei naseleeni huuna. Xitad aradai xysenyydiiji byridxexedөө japooncuudaar ezelen abtahan territoorinuudai olon millioon xynzoniiji toohoo xajaza bolxogyi. Japooncuudaar „ezelen abtahan" geze toologdodog 19 yjeezdnyydhee, bodoto deere miil le 59 niinь japoonsko seregyydei kontroolь doro baina. Byxii yldegşe territooriiin zarimaniinь gy, ali tede bygedөөrөө centraalьna xitaiska pravitelьstviin kontroolь doro baina Ene territooriiin xynzon bolbol japoonsko ezerxeg bulimtaragşadtai өөhedingөө temeseliiji tahalduulnagyi.

Xitadai tiilei proviincenyydei ekonomiiçeske baidaliinь bolbol xitad aradai syleeleigiin yni udaan dainai xeregseliiji xangaxa şadaltai baina. Seçyaani geze proviinciin gansal xoito xubinь ene zilde xedii şineen riis sug luulaab, teren xadaa gurban zilei torşo soo 500-mianganai aarmiiiji xololxodo xyrxe baina. Dainai yjede Xitadai proviincenyydte 20 faabrig ba zavooduud abaaşagdahan ba tedenei jixexen xubinь produukca gargaza exilhen baina. Pravitelьstvo bolbol baruun ba baruun—urdaxi proviincenyydei jesteestvenne bajalagiiji edelxe xydelmeriiiji tyrgen teempenyydeer jabuulza ba zam xarilsaanai yrgen seetiiiji baiguulza baina. Dalain byxii poortnuudiiji şaxuu gebeşji, xiliin saanahaa şuxala buu zebseg asarxa ba gadaadiin naimaa jabuulxa jixexen zamuud ba arga şadalnuud Xitadta yşөө ylehen baina. Xitaiska pravitelьstvo bolbol oronoigoo dotorxi resyyrsenyydiiji mobilizovaalza finaansova şangadxaliiji diileze baina, ene talaar pravitelьstviin xemzee jabuulalganuud bolbol Xitadai maassanuudai dunda xysed demzelge yzehen baina.

Xitad aradai moraalьna şadaliiji japoonsko interveentnyydte esergyy saaşaa temesexe susarişagyi dura[...] giiji japoondo esergyy nacionaal[...] froontiin daisadai xoroto jabuu[...] uiman xudxaxaş jabadal ba zarim [...] daldaanai politikanuud i preda[...] voşji xadaa boliiulza şadaxagyi [...] dai xojor jixexen politiiçeske pa[...] nuudai—Gomindaan ba kompaa[...] xatuu şanga sotryydniçestvodo ba[...] rovatca bolhon, japoondo ese[...] nacionaalьna froont bolbol şadal j[...] politiiçeske xysen—Xitad aradai a[...] jixe syleeleigiin temeselei ynd[...] bolzo urgahan baina.

Eses xyrter, daisaniiji xysed [...] raa temesexe—Xitadai yrgen [...] maassanuudai negehanalai dura[...] iime baina.

Jy. Jaar[...]

ZAHABARI

„Buriaad-Mongol Ynenei" janvaariin 3-nai, 2 (2641) noomerto, SSSR-ei SNK, BK (b) P-iin CK ba PSBCS-ei dekaabriiin 28-nai togtooloi 25 daxi pyynktiin orşuulalgiiji zahan, iigeze unşaxa johotoi:

„Ene togtooliiji bejelyylhenhee bil bolhon, gyrenei sociaalьna straxovaaniiin zөөrinyydei byxii ekonoomi bolbol xydelmerişed ba al[...] xaagsadai ziliişçe, jaa[...] nuud ba bagaşuudai saad[...] dai gexe metiin barilgad[...] ede zorilgonuudta pra[...] telьstvaar tabigdahan [...] rinyydte nemelte bolgo[...] professionaalьna sojuu[...] daar zoriuulagdahan ba[...] johotoi."

Redaaktoriiji tyr orologşo
D. CEREMPILOON.

KINOOTEATORNUUDTA

„Progreess" Aleksaandr Neevski	„Eroem" Graniica deere

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная 19. Телефоны редакции: редактора 8—44, отв. секретарь 8—23, с. х. отдел 7—59, промотдел. 5—07.

NKMP-iin tipograafi

Glaviiit № 9